RAPPORT
VERKSTED EKSISTERENDE VERDIER

Byplankontoret 2018

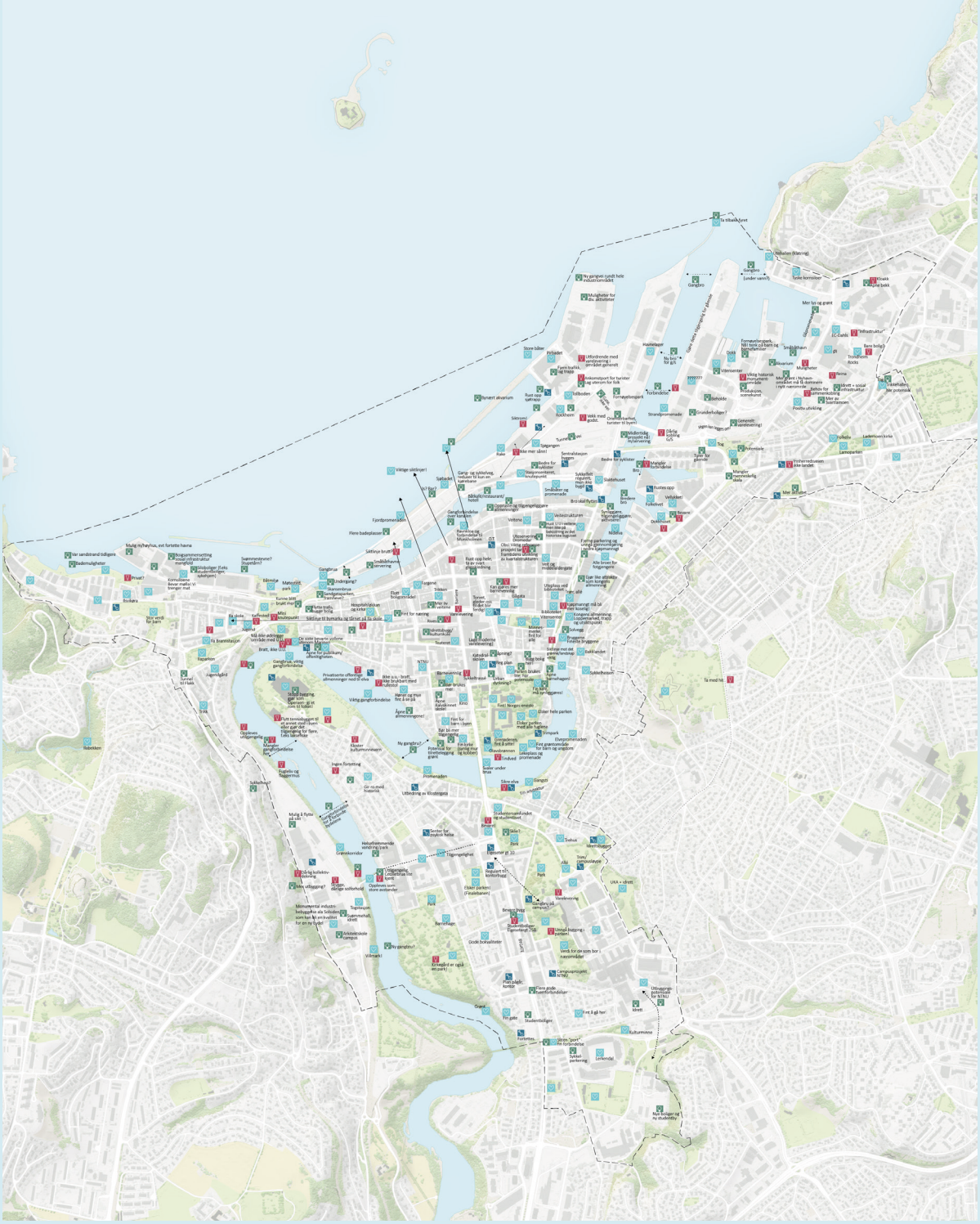

TRONDHEIM
KOMMUNE

Trondheim
Ila
Rotvoll
Grillstad
Ranheim
Dragvoll
Munkvoll
Flatåsen
Saupstad
Tiller
Lundåsen
Tegnforklaring
Superbuss
Jernbane
Trikk
% BRA i TK, brukt i byutredningen
0-15
15-30
30-45
45-60
60-75
75-100
100-125
125-150
Mer enn 150
VERKSTED OM EKSISTERENDE VEDTAK I TRONDHEIM KOMMUNE
Det fremste med Trondheim er elvestrøyen og kanalen

INNHOLD

4 Innledning
4 Program
6 Resultater fra verkstedet
8 Midtbyen
10 Sentrum Nord
12 Sentrum Sør
14 Sentrum Vest
16 Sentrum Øst
18 Legoøvelse
20 Evaluering

INNLEDNING

Byplankontoret i Trondheim kommune arrangerte verksted om eksisterende verdier i Trondheim sentrum 20. juni 2018 i fylkestingssalene i Fylkeshuset. 50 engasjerte fagfolk bidro med sin kunnskap.

Hensikten med verkstedet var at deltakerne på verkstedet skulle gi oss kunnskap om eksisterende verdier i sentrumsområdene av Trondheim, for eksempel være kulturminner, byrom og naturverdier. Vi ønsket også innspill til framtidig fortetting i Trondheim sentrum. Vi ønsket å bruke dette verkstedet som en arena for samarbeid og diskusjon om sentrumsutvikling. Verkstedet var et ledd i kommunens strategiske arbeid med byutvikling, og kunnskapen vil være et nyttig bidrag til Byutviklingsstrategi og Plan for sentrumsutvikling.

PROGRAM

08.30-09.00 **Velkommen til verksted**

Introduksjon om stedsanalysen og kartleggingen av Trondheim sentrum

09.00-10.30 **Eksisterende verdier i Trondheim sentrum**

Kartlegging av eksisterende verdier som kulturminner, byrom og naturverdier

10.30-11.00 **Hvor skal vi bygge og bo i Trondheim?**

I 2050 har Trondheim 65 000 flere innbyggere. Hvor skal disse bo?

11.00-11.30 **Oppsummering, evaluering og avslutning**

Runde rundt bydelsbordene
Presenterer deg kort med navn og rolle, og forteller de rundt bordet hva som du synes er det aller fineste med Trondheim sentrum!
Tid: 10 minutter

RESULTATER FRA VERKSTEDET

Dette kapittelet viser en oppsummering av resultatene fra verkstedet. Kartet på neste side viser en samlet oppsummering hvor delområdene er samlet inn i ett kart. De neste sidene tar for seg eksisterende verdier som ble skrevet ned på flipover for hvert av delområde i sentrum, med et tilhørende kart av delområdet. Det er blitt kartlagt eksisterende verdier, idéer, ting som skjer og obsvarsler. Deretter vises det til bilder fra verkstedet og legoøvelsen om fortetting.

Oppgave 1: Skriv opp alle eksisterende verdiene der kan komme på i delområdet dere har blitt tildelt.

Alle ideer og innspill er velkomne!

Tid: 15 min

Oppgave 2: Registreringer på kart. Bruk klistremerkene til å diskutere og merke områder i kartet. Skriv kommentarer direkte på det store kartet.

Har du idéer du brenner for, som kunne vært realisert i området?

Viktig info, enten som kommentar til ideer, eller andre ting

Kvaliteter og ting du er opptatt av å bevare

Prosjekter, tiltak og aktiviteter som allerede skjer eller skal skje

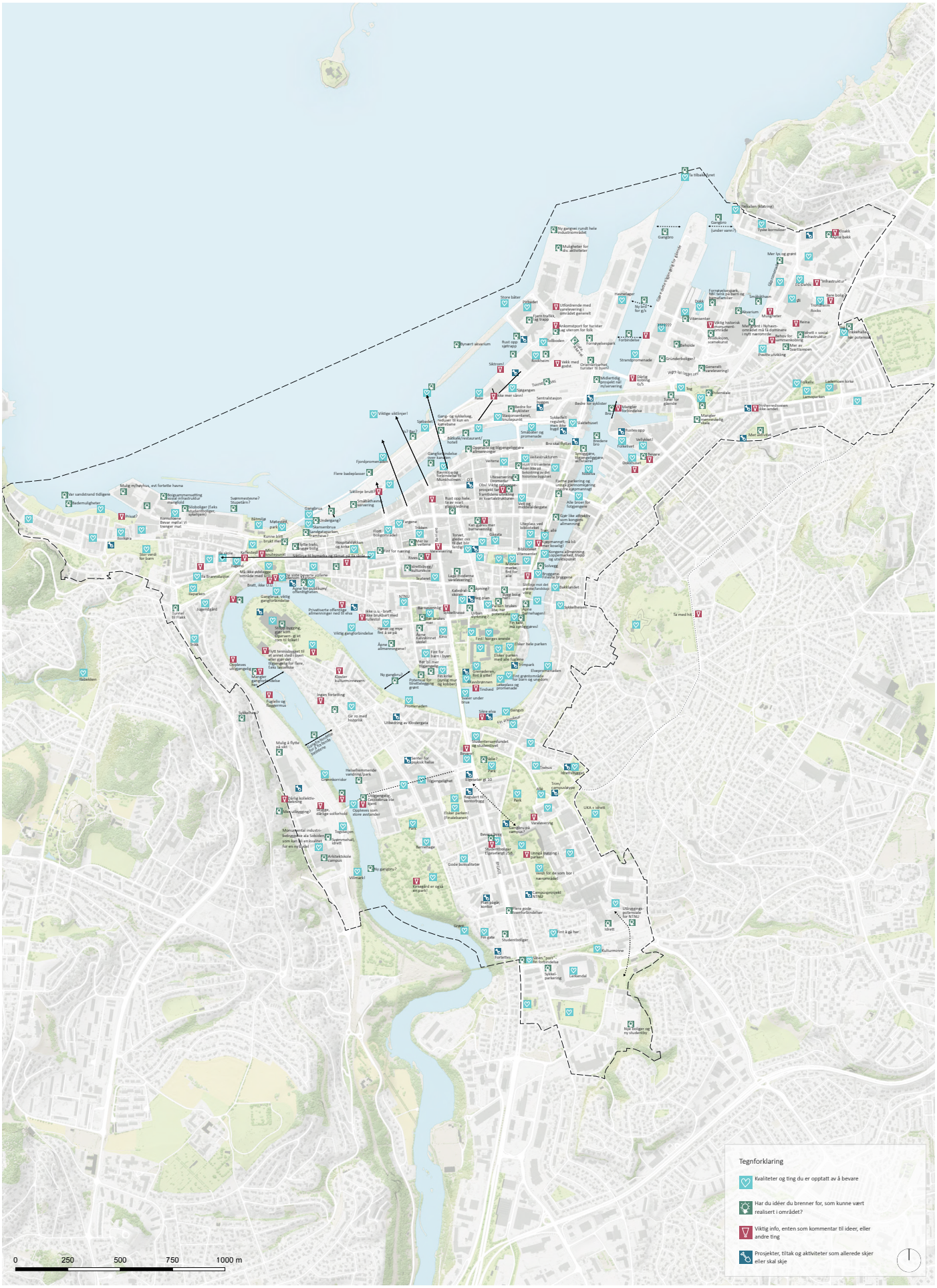

Kartet kan lastes ned som PDF her for bedre lesbarhet.

MIDTBYEN

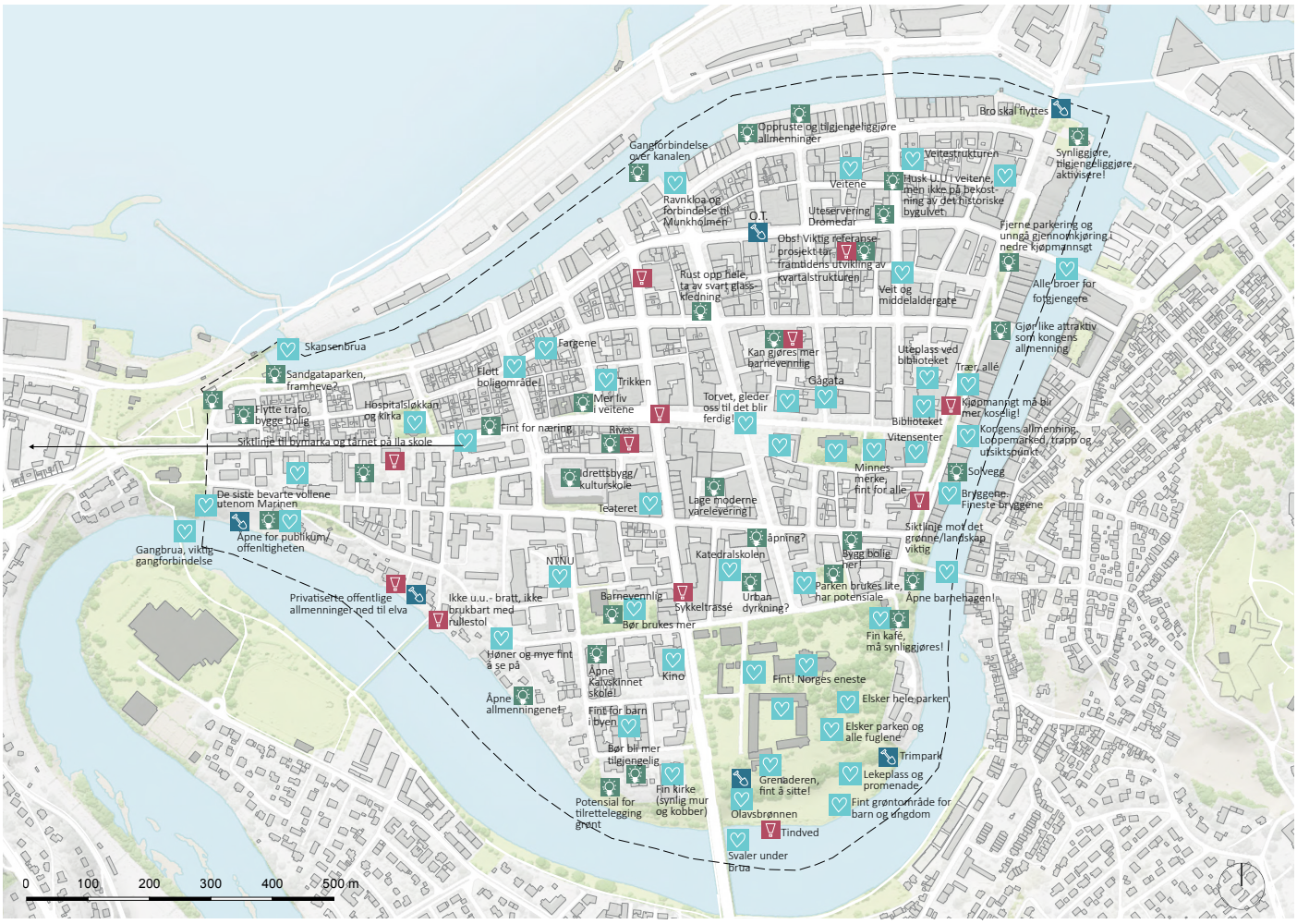
Bro skal flyttes
Oppruste og tilgjengeliggjøre allmenninger
Synliggjøre, tilgjengeliggjøre, aktivisere!
Gangforbindelse over kanalen
Veitestrukturen
Veitene
Husk U.U.! veitene, men ikke på bekostning av det historiske bygulvet
Ravnkloa og forbindelse til Munkholmen
O.T.
Uteservering Dromedar
Fjerne parkering og unngå gjennomkjøring i nedre kjøpmannsgt
Obs! Viktig referanse-prosjekt tar framtidens utvikling av kvartalstrukturen
Rust opp hele, ta av svart glass kledning
Veit og middelaldergate
Alle broer for fotgjengere
Gjør like attraktiv som kongens allmenning
Skansenbrua
Fargene
Kan gjøres mer barnevennlig
Uteplass ved biblioteket
Sandgataparken, framheve?
Flott boligområde!
Trikken
Gågata
Trær, allé
Mer liv i veitene
Torvet, gleder oss til det blir ferdig!
Kjøpmannigt må bli mer koselig!
Flytte trafo, bygge bolig
Hospitalslokkan og kirka
Bibliotheket
Kongens allmenning, Loppemarked, trapp og utsiktspunkt
Fint for næring
Rives
Siktlinje til bymarka og tårnet på lla skole
Vitensenter
Minnes-merke, fint for alle
Solvegg
idrettsbygg/ kulturskole
De siste bevarte vollene utenom Marinen
Lage moderne varelevering!
Bryggene, Fineste bryggene
Teateret
Åpne for publikum/ offentligheten
Åpning?
Siktlinje mot det grønne/landskap viktig
Gangbrua, viktig gangforbindelse
Katedralskolen
Bygg bolig her!
NTNU
Parken brukes lite, har potensiale
Privatiserte offentlige allmenninger ned til elva
Ikke u.u.- bratt, ikke brukbart med rullestol
Barnevennlig
Urban dyrkning?
Åpne barnehagen!
Sykkeltrassé
Bør brukes mer
Fin kafé, må synliggjøres!
Høner og mye fint å se på
Åpne Katvskinnet skole!
Kino
Fint! Norges eneste
Åpne allmenningene!
Elsker hele parken
Fint for barn i byen
Elsker parken og alle fuglene
Bør bli mer tilgjengelig
Trimpark
Lekeplass og promenade
Grenaderen, fint å sitte!
Fin kirke (synlig mur og kobber)
Potensial for tilrettelegging grønt
Fint grøntområde for barn og ungdom
Olavsbrønnen
Tindved
Svaler under Brua
0
100
200
300
400
500 m

Midtbyen:

- Nidarosdomen
- Bryggerekkene
- Promenadene
- Store trær
- Kvartalstrukturen
- Brede fortau
- Cicignons byplan
- Elverommet
- Speilbildet til bryggerekken i Nidelva
- Marinen
- Kalvskinnsområdet og de store trærne
- Veitene
- Brostein
- Gamle bybro
- Torvet (kanskje ikke akkurat nå, men ser fram til det er ferdig opprustet)
- Ravnkloa
- Aksen mellom Nidarosdomen/Munkholmen
- Bysyklene
- EC-Dahls
- Stiftsgården
- Hornemansgården
- Trehusbebyggelsen
- Små parkperler
- Nisjebutikker
- Fargene
- Gatekaféer
- Vinterbelysningen, særlig i Nordre
- Gatevarme vinterstid
- Trappen ved Kongensgateallemenningen og bruktmarked
- Fjordgata, fint med sol på nordsiden på ettermiddagen
- Vår frues kirke
- Hospitalskirka
- Rådhuset
- God sykkeltilgjengelighet
- Kulturinstitusjonene

Tilleggstanker underveis i verkstedet:

- Håper det blir sykkel- og gangsti langs Fjordgata + lekemuligheter, i stedet for i Olav Tryggvasons gt, vi må vise fram bryggerekkene og kanalen. Håper det blir grønt, ikke grått ved Krigsseilerplassen. Generelt utfordrende med varelevering i Midtbyeområdet, kommer alltid i konflikt med noen. En kaffebar har ca 23 leveranser i uka. Nye bygg bør ha varelevering på egen grunn.
- Behov for gangbro/forbindelse mellom Ravnkloa og over kanalen, glemmer litt at Trondheim er en fjordby.
- Kjøpmannsgata er ikke trivelig i dag, må gjøre noe mer her.
- Bystrukturen holder på å forsvinne.
- Må få fram skjulte skatter av kaféer fram i lyset slik at ikke alle bare flokker seg til Solsiden, men også bruker Midtbyen.
- Park ved elva eid av NTNU bør gjøres åpen og tilgjengelig, må se på arealene vi allerede har.

SENTRUM NORD

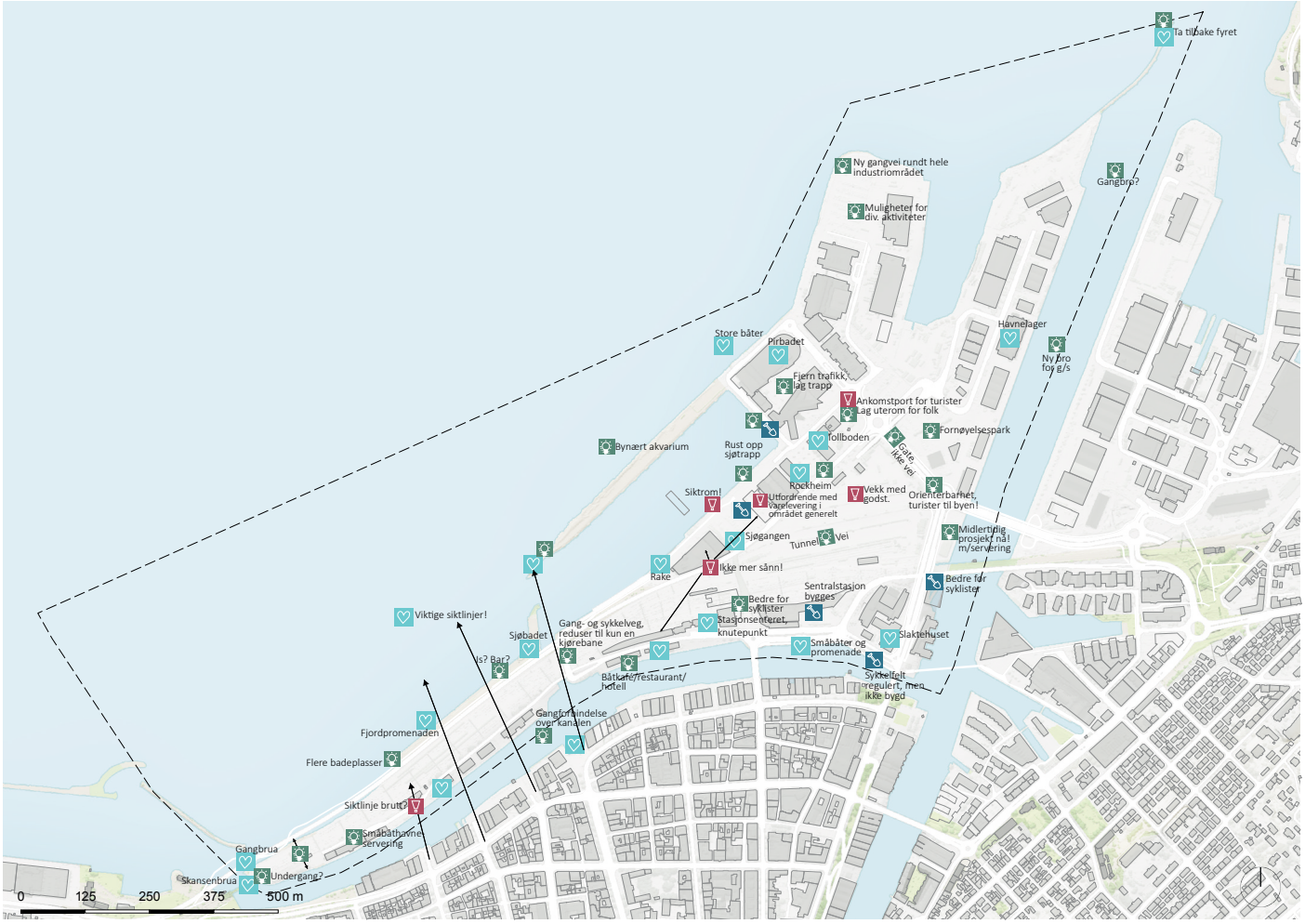

Sentrum nord (Brattøra):

- Fjorden
- Fjordpromenaden
- Utsikt mot Munkholmen
- Vind og vær- du kan føle
- Pirbadet
- Tollboden
- Trærne + busker
- Fugler (måsene)
- Sjøbadet
- Knutepunkt Trondheim sentralstasjon- buss, tog, hurtigbåt, gående, syklende)
- Sjøgangen
- Oter
- Kystlagets område med båter og naust
- Togene
- Munkholmsbåten
- Jernbanebrua
- Pir med fyr
- Rockheim
- Skateparker
- Hurtigruteteanløp
- Broene, f.eks blomsterbrua
- Slakterhuset
- Sykkelveien
- Stort potensiale for videre utvikling, særlig mtp gangveier ved vannet, p-plasser, og hotellet bør bli mer utadvendt
- Den store sjølinja

Tilleggstanker underveis i verkstedet:

- Utfordrende med varelevering til området generelt.

SENTRUM SØR

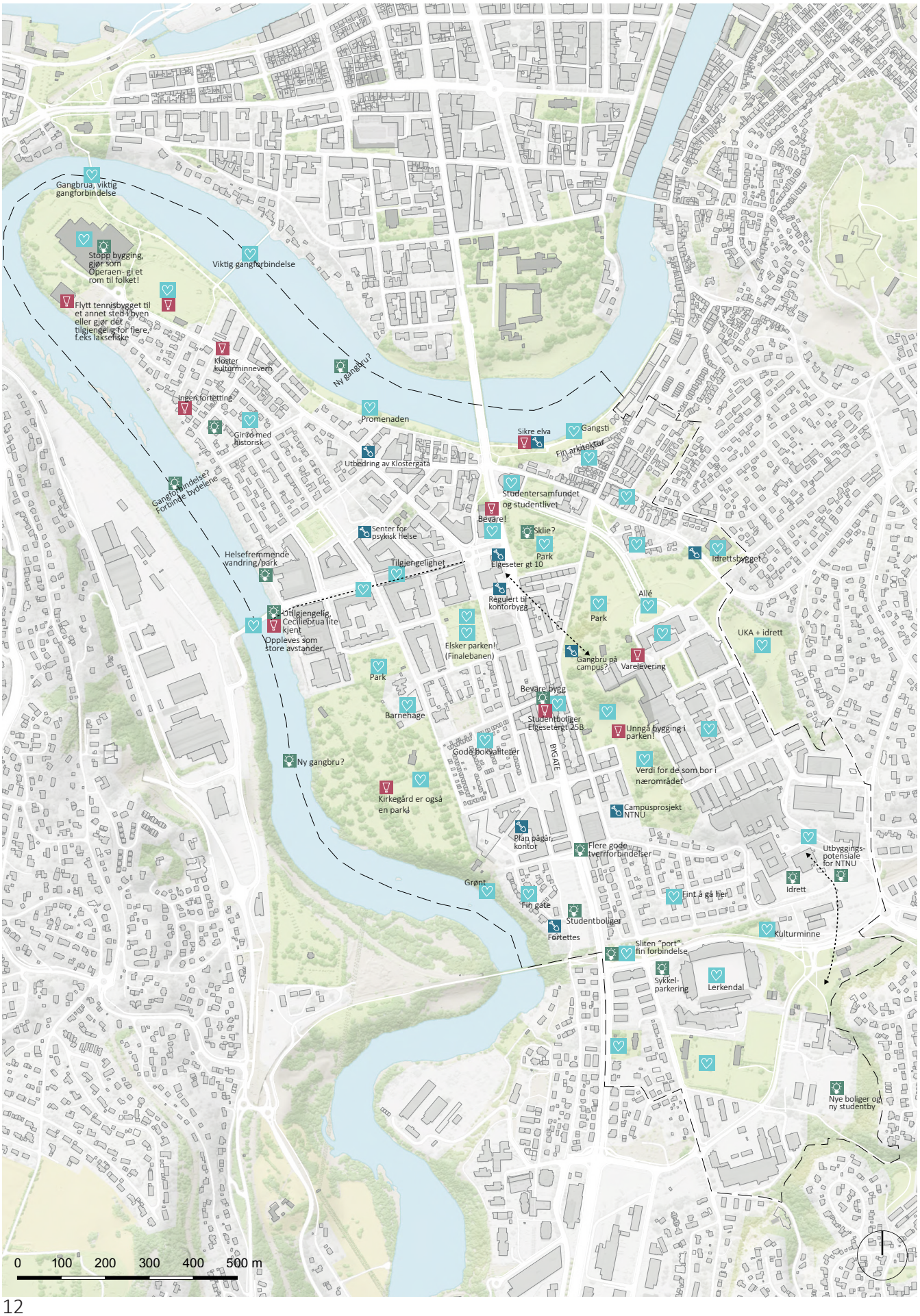
Gangbrua, viktig gangforbindelse
Stopp bygging, gjør som Operaen- gi et rom til folket!
Viktig gangforbindelse
Flytt tennisbygget til et annet sted i byen eller gjør det tilgjengelig for flere, f.eks laksefiske
Kloster kulturminnevern
Ny gangbru?
Ingen fortetting
Promenaden
Gir ro med historisk
Utbedring av Klostergata
Sikre elva
Gangsti
Fin arkitektur
Gangforbindelse? Forbinde bydelene
Studentersamfundet og studentlivet
Bevare!
Senter for psykisk helse
Sklie?
Park
Elgeseter gt 10
Idrettsbygget
Helsefremmende vandring/park
Tilgjengelighet
Regulert til kontorbygg
Allé
Park
Utilgjengelig, Ceciliebrua lite kjent
Oppleves som store avstander
Elsker parken! (Finalebanen)
UKA + idrett
Gangbru på campus?
Varelevering
Park
Bevare bygg
Barnehage
Studentboliger Elgesetergt 25B
Unngå bygging i parken!
Gode bokvaliteter
BYGATE
Ny gangbru?
Verdi for de som bor i nærområdet
Kirkegård er også en park!
Campusprosjekt NTNU
Plan pågår, kontor
Flere gode tverrforbindelser
Utbyggings-potensiale for NTNU
Grønt
Fin gate
Fint å gå her!
Idrett
Studentboliger
Fortettes
Kulturminne
Sliten "port" - fin forbindelse
Sykkel-parkering
Lerkendal
Nye boliger og ny studentby
0 100 200 300 400 500 m

Sentrum sør (Øya, Elgeseter, Lerkendal):

- Friomåde og idrettsanlegg Nidarø
- Gløshaugen
- Suveren elvepromenade langs Øya til Samfundet
- Elgeseterparken
- Høgskoleparken med Ekornskogen = akebakke, godt for barn og unge, rekreasjon
- Vollabakken med sidegater
- Lerkendal stadion for alle, også egenorganisert aktivitet
- Finalebanen viktig område
- Grønnkorridor sør for Tilfredshet viktig!
- Øst for døvekirken er stor verdi for beboerne
- Grøntområdene stikker seg ut!
- Øyas bebyggelse er fin arkitektur, det gir en ro å gå der
- Nidelva, viktig rekreasjonsområde å være langs elva. Tilgang til elva viktig, godt å være tett på elva

Tilleggstanker underveis i verkstedet:

- Godt sted for barn og unge, rekreasjon og gode muligheter for aktivitet i området. Fint samspill mellom det urbane og grøntarealer. Lerkendal gir aktivitet for barn og unge, også egenorganisert aktivitet. Øyabebyggelsen har fin arkitektur og rik historie. Vollabakken med tilliggende sidegater er et trivelig område.

SENTRUM VEST

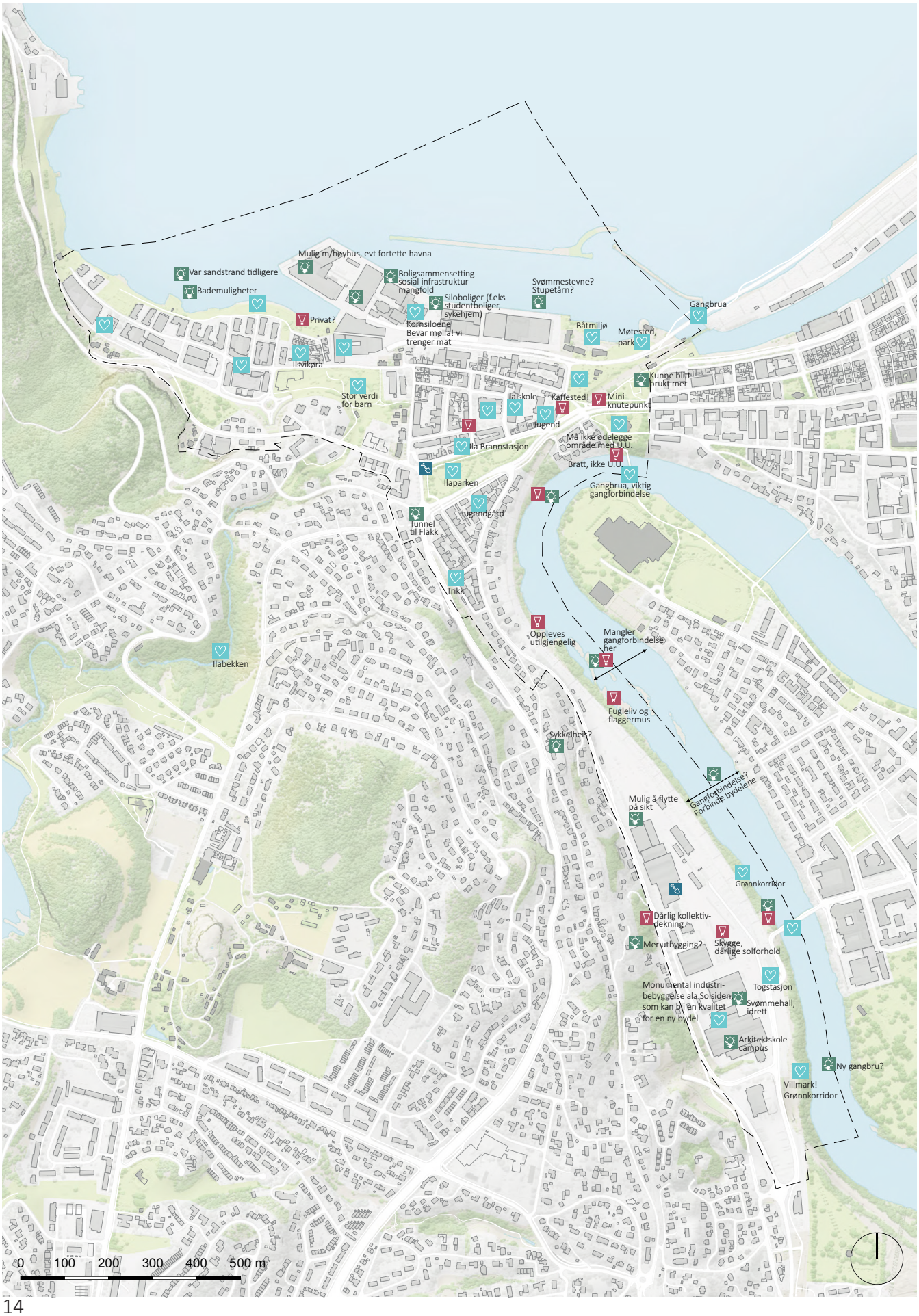

Sentrum vest (Ila og Marienborg):

- Mye gammel bebyggelse (Ilsvikøra)
- Tverrsnitt (mangfold)
- Ila vs Marienborg (mangler forbindelse, potensiale)
- Mulighet for å gå fra sentrum til marka
- Opp til bymarka, elv, fjord (fantastiske naturområder)
- Potensial for bedre tilgjengelighet (industiområde)
- Kontakt med fjorden
- Kult med havn
- Ilsvika gård
- Skansen-området
- Sikt til Munkholmen
- Ila park- Ila skole (hjerte av bydelen)
- Kan fiske laks midt i byen
- Ila brannstasjon (bydelskafé/pub)
- Byporten (nesten usynlig i dag)
- Skansen jernbanestasjon
- Skansen bru
- Drikke øl på Skansen
- Kajakk, seilforening → vannaktiviteter
- Brattøra tursti!- Flott!
- Jugendarkitektur, trebebyggelse, siloene, variert med stil
- Homogene områder → mangfold
- Trikken

Tilleggstanker underveis i verkstedet:

- Marienborg: Få all Bane NORs virksomhet ut til den planlagte nye godsterminalen utenfor byen. Hele området har et kjempestort fortettingspotensial!

SENTRUM ØST

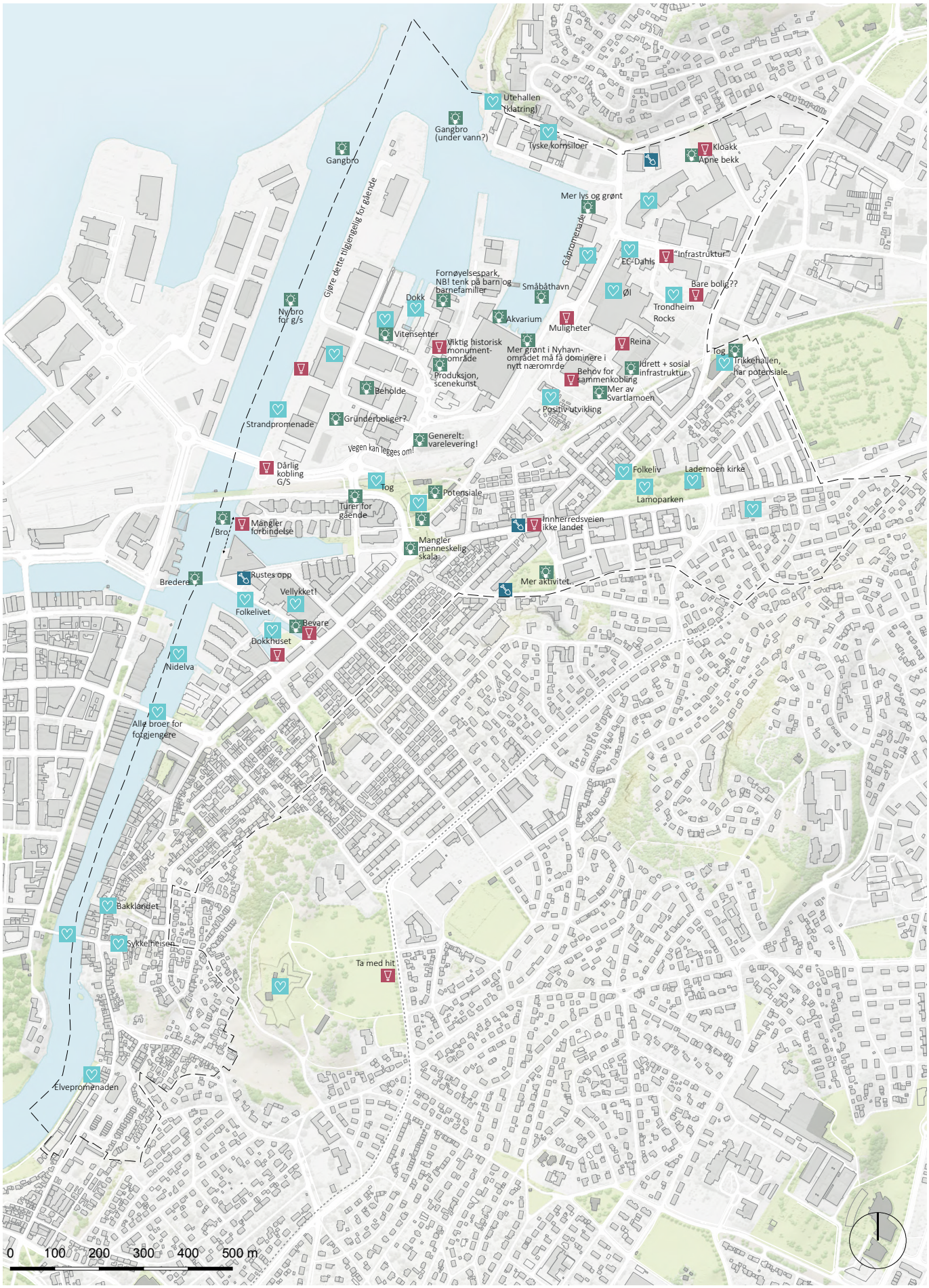
Utehallen (klatring)
Gangbro (under vann?)
Tyske kornsiloer
Kloakk Åpne bekk
Gangbro
Gjøre dette tilgjengelig for gående
Mer lys og grønt
Gåtromenade
EC-Dahls
"Infrastruktur"
Fornøyelsespark, NB! tenk på barn og barnefamilier
Småbåthavn
Bare bolig??
Ny bro for g/s
Dokk
Øl
Trondheim Rocks
Akvarium
Muligheter
Vitensenter
Viktig historisk monument-område
Mer grønt i Nyhavn-området må få dominere i nytt nærområde
Reina
Tog
Trikkehallen, har potensiale
Idrett + sosial infrastruktur
Produksjon, scenekunst
Behov for sammenkobling
Beholde
Mer av Svartlamoen
Positiv utvikling
Strandpromenade
Grunderboliger?
Generelt: varelevering!
Vegen kan legges om!
Dårlig kobling G/S
Folkeliv
Lademoen kirke
Tog
Potensiale
Lamoparken
Turer for gående
Bro
Mangler forbindelse
Innherredsveien ikke landet
Mangler menneskelig skala
Bredere
Rustes opp
Mer aktivitet
Vellykket!
Folkelivet
Bevare
Dokkhuset
Nidelva
Alle broer for fotgjengere
Bakklandet
Sykkelheisen
Ta med hit
Elvepromenaden
0 100 200 300 400 500 m

Sentrum øst (Nyhavna, Lademoen, Møllenberg, Bakklandet):

- Eneste område hvor helheten preges av industribyens vekst- boliger i næringsbygg
- Dahls
- Fine bruer man kan gå over
- Mangfoldet av farger og materialer
- Solsiden (del 1)- eneste vellykkede nye byutviklingsområde i sentrum
- Elveosen
- Barnevennlig i sentrum
- Bakklandet- bildet/identiteten til Trondheimbeboerne tar vare på det
- Møllenberg- i bedring
- Krigshistorie
- Svartlamoen
- Promenade → Ladestien
- Trampe sykkelheis
- Lademoen kirke og Lamoparken
- Nyhavna- nytt engasjement
- Opplevelsesverdi for opphold
- Bruken av elva

Tilleggstanker underveis i verkstedet:

- Gründerboliger er noe byen trenger. Kommunal inkubator er i tråd med ideen bak Trondheimsregionen- studentene.

LEGOØVELSE

Hensikten med øvelsen var å skape diskusjon om sentrumsutvikling og fortetting.

Øvelse 1: Hvor i Trondheim bør befolkningsveksten lokaliseres?

Målet er en attraktiv og klimavennlig by. Fortetting er en av virkemidlene for å nå målet. Hvor bør befolkningsveksten fram mot 2050 bosettes? Angi med legoklosser, hvor hver legokloss er cirka 3 000 innbyggere/1 500 boliger. Cirka 195 000 innbyggere i dag. Legoklossene tilsvarende cirka 65 000 nye innbyggere skal alle fordeles på karet (befolkningsveksten mot 2050 i Trondheim og Klæbu).

Øvelse 2: Hvor i sentrum bør befolkningsveksten lokaliseres?

Den befolkningsveksten dere nå har lokalisert til sentrumsområdene skal finfordeles/defineres på kartet som viser sentrumsområdene. Ca 33.000 innbyggere i dag. Legoklosser tilsvarende cirka 16 000 nye innbyggere i posen merket sentrum, hvor hver kloss er 500 mennesker/250 boliger. Definer evt. andre størrelser dersom dere mener det er mer hensiktsmessig.

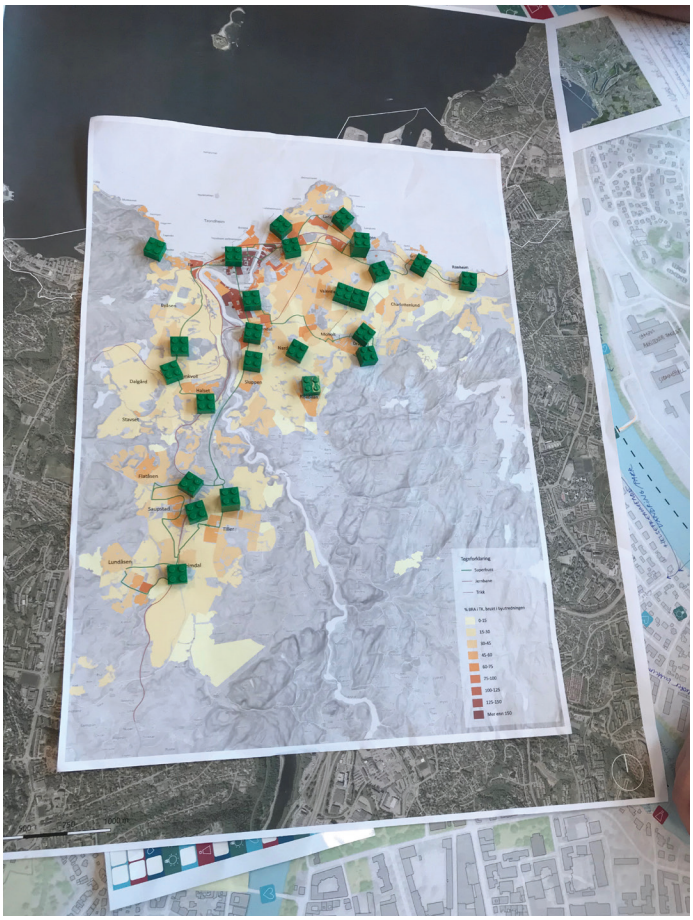

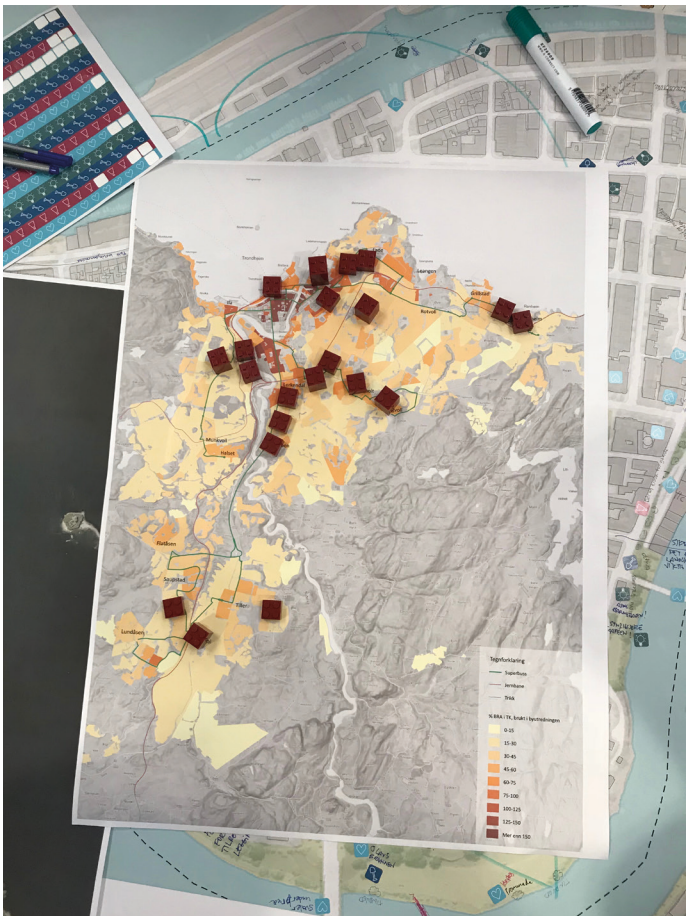

Ca 195 000 innbyggere i dag. Legoklosser tilsvarende ca 65 000 nye innbyggere skal alle fordeles på kartet (befolkningsveksten mot 2050 i Trondheim og Klæbu).

EVALUERING

Positivt

- Vi ble engasjerte. Vi ble koblet sammen med helt andre faggrupper/folk- nye tanker oppsto. Bra med kaos.
- Godt sammensatte grupper. Spennende (og utfordrende) oppgaver.
- Kreative prosesser.
- Spennende å møte folk med annen utdannings- og yrkesbakgrunn og diskutere i gruppa.
- Nyttig å komme med innspill + diskutere med andre
- Meget bra opplegg!
- Alltid nyttig å høre andres perspektiver
- God blanding av folk gir mange ulike innspill
- Artig!
- Lurt med konkretisering gjennom lego. Lettfattelig visualisering
- Godt planlagt og forklart underveis
- Veldig bra gjennomført! Godt organisert. Holdt tida.
- Engasjerte og aktive deltakere. Bra diskusjon. Godt organisert. Godt med snacks.
- Fint med kart
- Bra det var prosessleder per gruppe
- Kult med lego
- Masse gode innspill. God energi.
- Variert, lett å holde konsentrasjonen. Interaktivt. Fint med informasjon av arbeidet som foregår i kommunen. Bra med stor variasjon i deltakerne. Passe langt.
- Bra mix av folk i gruppene
- Bra organisering. God servering. Fint å få si sin mening!
- Engasjement. Bra opplegg med kart, legoklosser ++ Mye fagkompetanse (relevant).
- Veldig bra med mangfoldet som er invitert.
- Positivt med bred deltakelse. Mye kompetanse blant deltakerne.
- Godt planlagt workshop!
- Flott arbeidsform.
- Ok å lære om hvordan andre tenker
- Gode diskusjoner!
- Tverrfaglige vurderinger og synsinger.
- Bra at det var en på bordet som kunne oppsummere hva som var blitt diskutert.
- Engasjerte deltakere.
- Bra med rullering og idéutveksling. Fine virkemidler: klistremerker, kart/bilder, tekst. Bra servering.
- Veldig bra med roteringer!
- Vaffel!
- Mye innspill. Gode innspill. Godt oppmøte.
- Bra miks på gruppene. Godt planlagt. Holdt tidsskjema. Bra teoridel og at man får jobbe praktisk med det.
- Passe nivå på oppgavene når det gjelder realisme.
- God idé med klistremerker på kartene. Fint med store kart. Engasjert gjeng. Klossene visualiserer på en enkel måte.

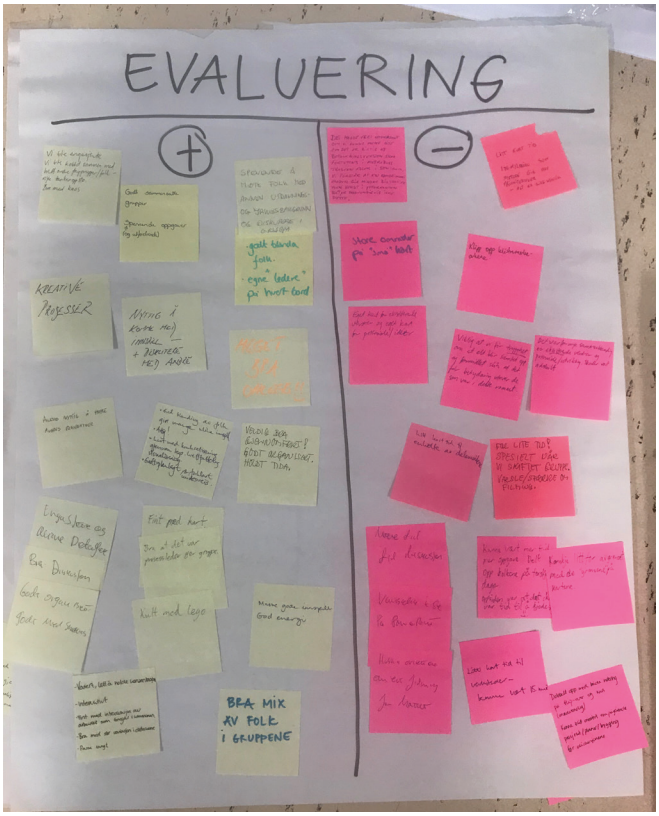

Forbedringspotensial

- Bedre tid.
- Innkalling/påmelding. Litt mere tid på oppgavene. Kanskje enda større mangfold i type deltakere- savnet deltakere fra relevante miljøer/fagmiljø.
- Litt tilbakeholdent i klistremerkeoppgaven.
- Litt bedre forkunnskaper om eksisterende planer.
- Lite tid til å diskutere og sette seg inn i de ulike bydelene.
- Noen av "bordlederne" var litt forutinntatt og kritiske til ideer/innspill.
- Vi kunne brukt enda mer tid på første bolken- idémyldring.
- Litt kort tid på hver stasjon. Litt uklare premisser for plassering av klossene. Blir veldig konkret å plassere boliger, savnet et større perspektiv (plassering av godsterminal, veiløsninger, andre forutsetninger).
- Dokumentering!
- Litt uklare forutsetninger. Hva skal oppnås?
- Opplegget hadde preg av infantilisering - overforenkling av det kompliserte. Særlig var de røde legoklossene på bykartet provoserende meningsløst å tro på noen mening med det. Er poenget medvirkning, eller å oppnå følelsen av medvirkning?
- Ingen navn/adresser på hovedkartet- ikke alle orienterer seg.
- Tydeligere vise hva arbeidet skal brukes til?
- Manglet informasjon om større prosjekter fremover som er under arbeid og har framdriftsramme på inntil 10 år.
- Inviter eldreorganisasjoner (ingen eldre her)
- Savner tydeligere stemmer fra næringsorganisasjonene.
- Burde hatt bedre tid på Midtbyen, da dette er en langt mer kompleks materie enn resten.
- Dobbelt opp med både notering på flip-over og kart (unødvendig). Kunne blitt orientert om pågående prosjekt/planer/bygging før diskusjonene.
- Litt kort tid til verksted- kunne vært 15 min.
- Mer tid til diskusjon. Vanskelig å se på power point. Husk å orientere om evt. filming før møtet.
- Kunne vært mer tid per oppgave. Delt opp bolkene på forskjellige dager. Oppsiden her var at det ikke var tid til å kjede seg.
- Kanskje litt for avgrenset med de "grensene" på kartene.
- For lite tid. Spesielt når vi skiftet gruppe. Varsle/spørre om filming.
- Litt kort tid til enkelte av delområdene.
- Det var for mye sammenblanding av eksisterende verdier og potensiale/utvikling. Skulle vært adskilt.
- Viktig at vi får trygghet om at det blir samlet opp og formidlet slik at det får betydning utenfor de som var i dette rommet.
- Store områder på "små kart".
- Eget kart for eksisterende verdier og eget for potensial/ideer
- Klipp opp klistremerkearkene.
- Litt kort tid. Idémyldring som metode gir ikke orienteringer- alt er like viktig.
- Det hadde vært interessant om vi kunne mene noe om det er riktig at befolkningsveksten skal fortettes i metrobusstrasseen eller i sentrum. Vi forstår at en komprimert modell gir mindre biltrafikk men vekst i ytterkanten betyr nødvendigvis ikke dette.

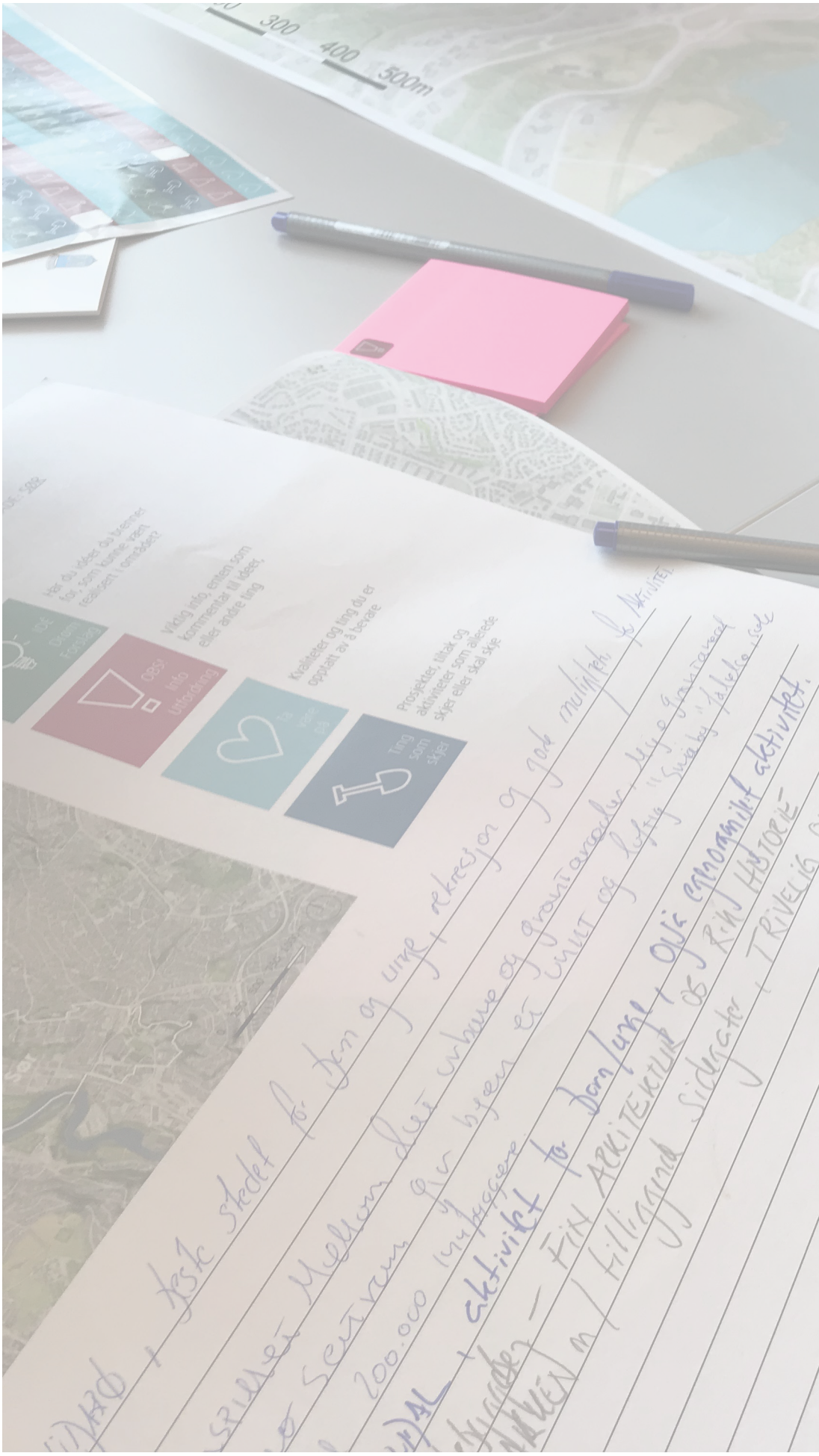
300
400
500m
Her du idéer du brenner for, som kanne være relevant i området?
IDÉ Dreiebok Forslag
Viktig info, enten som kommentar til idéer, eller andre ting
OBS! Info Utfordring
Kvaliteter og ting du er opptatt av å bevare
Ja takk! Bå
Prosjekter, tiltak og aktiviteter som allerede skjer eller skal skje
Ting som skjer

Takk til alle som deltok!

Vi tar til oss tilbakemeldingene fra evalueringen, som kan bidra til at framtidige verksted blir enda bedre!

Innspill og tilbakemeldinger fra verkstedet vil blant annet bli brukt i forbindelse med kommende konsulentoppdrag koblet opp mot Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 og i videre sentrumsutvikling.

TRONDHEIM
KOMMUNE